Iranian Journal of Rehabilitation Research in Nursing Original Article

Summer 2023, Volume 9, Issue 4 10.22034/IJRN.9.4.11

The Effect of Sexual Variety Seeking and Sensation Seeking on Married Men's Marital Frustration

Farzad Asefi Far[1], Hasan Shams Esfandabad[2*], Fatemeh Shaterian Mohammadi[3]

1- Ph.D Student of Psychology, Department of Psychology, Saveh Branch, Islamic Azad University, Saveh, Iran.
2- Associate Proffessor of Psychology, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Qazvin, Iran.
3- Assistant Professor, Department of Psychology, Saveh Branch, Islamic Azad University, Saveh, Iran.

Corresponding Author: Hasan Shams Esfandabad: Associate proffessor of psychology, Department of psychology, Faculty of Social Sciences, Qazvin, Iran.
Email:shams@soc.ikiu.ac.ir

Received: 2022/08/31 Accepted: 2023/01/16

Abstract

Introduction: It is necessary to pay attention to various factors affecting marital frustration in the counseling and treatment of couples with this disorder; therefore, the present study was conducted with the aim of explaining the role of Sexual Variety Seeking and Sensation Seeking in marital frustration.

Methods: The present study was a correlational descriptive study. The statistical population of the research included all married men in Tehran in 2020-2021, and 300 eligible people were selected as the research sample using available sampling method. Then they responded electronically to Aref Nazari et al.'s Sexual Variety Seeking questionnaire, Arnett's Sensation Seeking and Niehuis and Bartell's marital frustration. Data analysis was done with Pearson correlation test and multiple regression using SPSS version 22.

Results: The results showed that there was a direct and significant relationship between Sexual Variety Seeking ($r=0.616$) and sensation seeking ($r=0.505$) with marital frustration ($p<0.01$) and Sexual Variety Seeking and sensation seeking, Marital frustration explains 39.4% of the variance.

Conclusions: Based on the results of the research, it can be concluded that with the increase in Sexual Variety Seeking and sensation seeking in married men, the level of marital frustration increases.

Keywords: Sexual Variety Seeking, Sensation seeking, Marital Frustration.

[Downloaded from ijrn.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.11]

نشریه پژوهش توانبخشی در پرستاری
مقاله پژوهشی
تابستان ۱۴۰۲، دوره ۹، شماره ۴
10.22034/IJRN.9.4.11

تاثیر تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی در سرخوردگی زناشویی مردان متاهل

فرزاد آصفی فر[۱]، حسن شمس اسفندآباد[۲*]، فاطمه شاطریان محمدی[۳]

۱- دانشجوی دکترای روانشناسی ، گروه روانشناسی، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران.
۲- دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین المللی امام خمینی، قزوین، ایران.
۳- استادیار گروه روانشناسی، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران.

نویسنده مسئول: حسن شمس اسفندآباد: دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین المللی امام خمینی، قزوین، ایران.
ایمیل: shams@soc.ikiu.ac.ir

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۶/۹ پذیرش مقاله:۱۴۰۱/۱۰/۲۶

چکیده

مقدمه: توجه به عوامل مختلف مؤثر در سرخوردگی زناشویی در مشاوره و درمان زوجین دارای این اختلال ضروری است؛ بنابراین مطالعه حاضر با هدف تبیین نقش تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی در سرخوردگی زناشویی انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی مردان متأهل شهر تهران در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند که ۳۰۰ نفر واجد شرایط به روش نمونه‌گیری در دسترس به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند؛ و به‌صورت الکترونیکی به پرسش‌نامه تنوع‌طلبی جنسی عارف نظری و همکاران، هیجان خواهی آرنت و سرخوردگی زناشویی نیهویس و بارتل پاسخ دادند. تحلیل داده‌ها با آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و با کمک نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بین تنوع‌طلبی جنسی (r=۰/۶۱۶) و هیجان خواهی (r=۰/۵۰۵) با سرخوردگی زناشویی ارتباط مستقیم و معنی‌داری وجود داشت (p<۰/۰۱) و تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی، ۳۹/۴ درصد از واریانس سرخوردگی زناشویی را تبیین می کنند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج پژوهش می توان نتیجه گرفت که با افزایش تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی در مردان متاهل، میزان سرخوردگی زناشویی افزایش می یابد.

کلیدواژه ها: تنوع‌طلبی جنسی، هیجان خواهی، سرخوردگی زناشویی.

مقدمه

ازدواج به‌عنوان رخدادی مهم در زندگی افراد، موجبات تشکیل خانواده را فراهم می‌آورد و خانواده به‌عنوان یک واحد اجتماعی بنیادین، زمینه رشد و تعالی انسان‌ها را مهیا می‌سازد (۱). اغلب زوج‌ها در آغاز زندگی اعتقاد دارند که روابط آن‌ها با دیگران متفاوت است و پشتوانه زندگی مشترک خود را عشق و علاقه متقابل می‌دانند (۲)؛ اما زمانی که فرد متوجه می‌شود عاشق شدن آسان‌تر از ماندن در عشق است، احساس عشق به سردی می‌گراید و نارضایتی از برآورده نشدن انتظارها، به بروز سرخوردگی می‌انجامد (۳). هنگامی‌که زندگی زناشویی آن‌گونه که زن و شوهر توقع دارند، پیش نمی‌رود، زوج‌ها به حالتی از ناباوری می‌رسند و این حالت کم‌کم باعث سرخوردگی زناشویی می‌شود، سرخوردگی زناشویی، منجر به کاهش تدریجی دل‌بستگی عاطفی می‌شود که خود شامل کاهش توجه نسبت به همسر، بیگانگی عاطفی، افزایش احساس بی‌علاقگی و بی‌تفاوتی نسبت به همسر و جایگزینی عواطف منفی به‌جای عواطف مثبت است (۴). سه عامل فقدان تقابل و تبادل، عدم ارضای نیاز به صمیمت و تعارض‌های حل‌نشده و عدم مهارت در حل تعارض‌ها از

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.11]

دلایل مهم سرخوردگی است (۵). افزایش سطح سرخوردگی زناشویی در زوجین به تدریج منجر به درگیر شدن زوجین در یک رابطه پر تنش و ناکام کننده و در نهایت منجر به سستی پیوند زناشویی می شود، از این رو بررسی نقش عوامل موثر در سرخوردگی زناشویی ضروری و دارای اهمیت می باشد.

سرخوردگی زناشویی مسئله‌ای چندوجهی است که علل و عوامل گرایش دهنده به سمت آن، ابعاد مختلف درون فردی، بین فردی و محیطی را در بر می گیرد (۶)، یکی از عوامل درون فردی، تنوع‌طلبی جنسی هست. تنوع‌طلبی جنسی بر اساس تعریف، نقض تعهد رابطه دو نفره است که به شکل‌گیری درجاتی از صمیمیت عاطفی و فیزیکی با فردی خارج از این رابطه منجر می‌شود و حالات مختلفی را دربرمی گیرد که از آن جمله می‌توان به درگیری عاطفی بدون مقاربت جنسی، داشتن رابطه جنسی بدون درگیری عاطفی و ترکیبی از این دو حالت اشاره نمود، که بیشتر از دو حالت قبل به ازدواج آسیب می‌زند (۷). تنوع طلبی جنسی بر طول دوره زناشویی تاثیر مخربی دارد و همواره یکی از دلایل اصلی طلاق بوده است به طوری ۳۱ درصد از مردان و ۴۵ درصد از زنان دلیل طلاق خود را خیانت همسر ذکر کرده اند(۸). از دید برخی از محققان، تجارب هیجانی ناشی از آمیزش جنسی با فردی غیر از همسر (۹) و صمیمیت عاطفی با فردی دیگر (۱۰)، منشأ تنوع‌طلبی جنسی است. ازآنجایی‌که یکی از نیازهای اساسی زوجین، نیازهای عاطفی و هیجانی است، در صورت ناکامی، بی‌کفایتی یا احساس تحقیر و تنهایی در روابط زناشویی، ممکن است ارضای نیازهای عاطفی و جنسی خارج از ازدواج صورت گیرد (۱۱). تنوع‌طلبی جنسی معمولاً به رابطه فرا زناشویی و هر فعالیت مخفیانه رمانتیک یا جنسی نامتعارف با جنس مخالف ختم می‌شود، در صورت تأهل، تنوع‌طلبی جنسی به معنای خیانت زناشویی است، نوعی رابطه صمیمانه عاطفی یا جنسی با فردی غیر از همسر که معمولاً به دلیل نارضایتی از کیفیت زندگی زناشویی است (۱۲). در پژوهش‌ها نقش تنوع‌طلبی جنسی در کیفیت زندگی زناشویی(۱۳)، رابطه نامشروع جنسی (۱۴)، روابط فرا زناشویی (۱۵)، تائید شده است.

یکی از عوامل مؤثر در تنوع‌طلبی جنسی، هیجان خواهی است (۱۶). هیجان خواهی یک ویژگی شخصیتی است که به‌عنوان نیاز به کسب تجارب و احساس‌های جدید و گوناگون تعریف شده است (۱۷) و پیش‌بین مناسبی برای رفتارهای جنسی، فراوانی روابط و علائق جنسی هست (۱۸). هیجان خواهی نشان‌دهنده میل فرد برای دنبال کردن شدت و تازگی در تجربه هیجانی است (۱۹). درواقع، هیجان خواهی گرایش فرد به جستجوی انواع تحریکات، ازجمله لمس و نگاه کردن ساده تا خودنمایی ناشی از فعالیت‌های مختلف هست (۲۰). رابطه هیجان خواهی با تنوع‌طلبی جنسی ریشه در زیاده‌خواهی جنسی (۹)، لذت از تازگی روابط جنسی (۲۱) و لذت طلبی جنسی (۷) دارد. تازگی روابط و جذابیت ظاهری بیشترین تأثیر را بر افراد هیجان‌طلب دارد و یکی از مهم‌ترین شاخص‌هایی است که در تنوع‌طلبی جنسی مردان مطرح است. افرادی که هیجان خواهی بالایی دارند، قادر به کنترل هیجان‌های جنسی خود نیستند (۲۲). بر اساس پژوهش‌ها افزایش هیجان خواهی با افزایش دل‌زدگی زناشویی (۲۳)، افزایش تعارضات زناشویی (۲۴) و افزایش خیانت زناشویی (۲۵) ارتباط دارد.

از آنجا که سرخوردگی و عدم تعهد زناشویی در زندگی زوجین موجب کاهش عشق و علاقه و افزایش رفتارهای خصمانه و در نهایت خیانت، رفتارهای فرازناشویی، طلاق عاطفی و رسمی میشود، خانواده و جامعه را ناپایدار و با تهدید و آسیب جدی روبرو می کند. از طرفی به نظر می رسد آشفتگی در روابط زوجین یک مشکل اساسی در بسیاری از جوامع بالاخص در ایران است بنابراین تحقیقات بنیادی و کاربردی برای پیشگیری و کمک به روابط زوجین ضرورت دارد تا از پیامدهای نامطلوب طلاق رسمی، طلاق عاطفی و ناسازگاری های زناشویی در جامعه و خانواده ها پیشگیری شود. علاوه بر این و وجود خلأ پژوهشی در زمینه ارتباط متغیرهای مذکور در جامعه مردان متاهل، موجب شد تا مطالعه حاضر با هدف تبیین نقش تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی در سرخوردگی زناشویی مردان متاهل انجام شود و به دنبال پاسخ به این سوال است که آیا تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی در سرخوردگی زناشویی مردان متاهل نقش دارند؟

روش کار

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی مردان متأهل شهر تهران در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران در جامعه آماری نامحدود ۳۸۴ نفر به دست آمد که در

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.11]

نهایت به دلیل ریزش تعداد ۳۰۰ نفر واجد شرایط به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و وارد تحلیل شدند. معیارهای ورود به پژوهش شامل داشتن جنسیت مذکر، تأهل، سکونت در شهر تهران، داشتن حداقل ۲۵ و حداکثر ۶۵ سال سن، داشتن سواد خواندن و نوشتن بود. معیار خروج از پژوهش نیز مجرد بودن و تکمیل ناقص پرسش‌نامه‌ها بود. جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه‌های زیر استفاده شد:

پرسش‌نامه تنوع‌طلبی جنسی: این پرسش‌نامه ۴۶ سؤالی را عارف نظری و همکاران (۲۰۱۱) طراحی کردند که سه خرده مقیاس تنوع‌طلبی رفتار جنسی، جهت‌گیری اخلاقی و صمیمیت جویی را بر روی مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالف نمره یک تا کاملاً موافق نمره پنج می‌سنجد، دامنه نمرات بین ۴۶ تا ۲۳۰ هست و نمرات بالاتر نشان‌دهنده تنوع‌طلبی جنسی بیشتر هست. در مطالعه عارف نظری و همکاران، روایی صوری با استفاده از نظریات روانشناسان و صاحب‌نظران و روایی تحلیل عاملی تائید، مورد تائید قرار گرفت، پایایی کل به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ را گزارش کرده‌اند (۲۶). در مطالعه حاضر پایایی کل به روش همسانی درونی (روش آلفای کرونباخ) ۰/۸۴ محاسبه شد.

پرسشنامه هیجان خواهی: این پرسش‌نامه ۲۰ سؤالی توسط آرنت (۱۹۹۴) طراحی‌شده که دو خرده مقیاس تازگی هیجان و شدت هیجان را بر روی یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از هرگز: نمره یک تا خیلی زیاد: نمره چهار می‌سنجد، سؤال‌های ۲، ۳، ۶، ۱۱، ۱۳ و ۱۷ به‌طور معکوس نمره‌گذاری می‌شوند، حداقل نمره در این آزمون ۲۰ و حداکثر ۸۰ هست. آرنت (۱۹۹۴) روایی سازه را تائید و ضریب پایایی درونی آن را در دامنه ۰/۸۳ تا ۰/۸۶ و پایایی باز آزمایی کل آن را ۰/۷۸ گزارش نمودند (۲۷). در مطالعه رجبی و همکاران، روایی محتوایی توسط اساتید تائید و پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۶۷ گزارش شد (۲۸). در مطالعه حاضر پایایی کل به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۱ به دست آمد.

پرسشنامه سرخوردگی زناشویی: این پرسش‌نامه ۱۶ سؤالی توسط نیهویس و بارتل (۲۰۰۶) طراحی‌شده است. سؤالات بر اساس مقیاس هفت‌درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافقم (۷) تا کاملاً مخالفم (۱) نمره‌گذاری می‌شود و نمره ابزار با مجموع نمره سؤالات محاسبه می‌گردد. دامنه نمرات بین ۱۶ تا ۱۱۲ است و نمره بالاتر نشان‌دهنده سرخوردگی زناشویی بیشتر است. طراحان، روایی این مقیاس به روش واگرا ۰/۶۵ و پایایی با روش آلفای کرونباخ را ۰/۷۳ گزارش کردند (۲۹). در ایران سید علی تبار و همکاران، ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس را موردبررسی قراردادند. ساختار عاملی سرخوردگی زناشویی با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، مورد تأیید قرار گرفت. ضریب آلفای کرونباخ مقیاس، ۰/۹۲و ضریب باز آزمایی آن ۰/۸۵ به دست آمد(۳۰). در مطالعه حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۴ به دست آمد.

با توجه به شیوع ویروس کرونا و عدم دسترسی حضوری به نمونه پژوهش، از گروه نمونه در گروه‌های موجود در فضای مجازی دعوت به همکاری شد. جهت جمع‌آوری اطلاعات پژوهش، پرسشنامه‌ها با استفاده از سایت پرس لاین طراحی و در فضای مجازی که شامل گروه‌های واتساپ و تلگرام بود در اختیار مردان متأهل شهر تهران قرار گرفت. در ابتدای پرسش نامه توضیحات مربوط به ملاک های ورود (مرد بودن و متاهل بودن) ذکر شد و از آزمودنی خواسته شد که صرفا در صورت دارا بودن این شرایط پاسخگو باشند. این پژوهش دارای کد اخلاق به شماره IR.IAU.BA.REC.1400.011 از دانشگاه آزاد اسلامی –واحد اراک (کمیته اخلاق در پژوهش) بوده و ملاحظات اخلاقی شامل محرمانه بودن پاسخ ها نزد پژوهشگر، عدم اجبار برای شرکت در پژوهش و ارائه تفسیر پاسخ ها به شرکت کنندگان در صورت درخواست آزمودنی ها رعایت شد. داده‌های این پژوهش با استفاده از روش‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و با کمک نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ تحلیل شدند.

یافته‌ها

در جدول۱. اطلاعات جمعیت شناختی مربوط به اعضای نمونه مورد مطالعه، شامل سن، مدت زمان ازدواج، تعداد فرزند و تحصیلات ارائه شده است. بر اساس نتایج بیشترین فراوانی مربوط به سن ۳۶تا ۴۵ سال با ۱۳۸ نفر(۴۵/۵ درصد) بود. و بیشتر اعضای نمونه دارای یک فرزند(۱۱۹ نفر) بودند. و بیش از ۱۴۰ نفر (۴۶/۲درصد) بین ۱۱ تا ۲۰ سال از مدت ازدواج شان می گذشت و در نهایت بیشترین فراوانی در تحصیلات مربوط به مقطع کارشناسی با ۱۳۲ نفر (۴۳/۶درصد) بود.

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.11]

جدول ۱: اطلاعات جمعیت شناختی نمونه های پژوهش

متغیر	دامنه	تعداد	درصد	متغیر	دامنه	تعداد	درصد
	۲۵ تا ۳۵	۴۱	۱۳/۵		۱ تا ۱۰	۱۰۴	۳۴/۳
	۳۶ تا ۴۵	۱۳۸	۴۵/۵		۱۱ تا ۲۰	۱۴۰	۴۶/۲
سن (سال)	۴۶ تا ۵۵	۱۱۹	۳۹/۳	مدت زمان ازدواج (سال)	۲۱ تا ۳۰	۵۳	۱۷/۵
	۵۶ تا ۶۵	۵	۱/۷		۳۱ تا ۴۰	۴	۱/۳
					۴۱ تا ۵۰	۲	۰/۷
	بدون فرزند	۴۰	۱۳/۲		زیردیپلم	۱۲	۴
	۱	۱۱۹	۳۹/۳		دیپلم	۸۶	۲۸/۴
تعداد فرزند	۲	۱۱۴	۳۷/۶	تحصیلات	کارشناسی	۱۳۲	۴۳/۶
	۳	۲۵	۸/۳		کارشناسی ارشد	۵۶	۱۸/۵
	۴	۵	۱/۷		دکتری	۱۷	۵/۶

جدول ۲: ضرایب همبستگی تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی با سرخوردگی زناشویی واحدهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱- تنوع‌طلبی رفتار جنسی	۴۴.۷۰	۶.۲۸۵	۱					
۲- جهت‌گیری اخلاقی	۳۶.۱۲	۶.۱۷۱	۰/۵۵۹**	۱				
۳- صمیمیت جویی	۴۲.۲۹	۶.۱۷۴	۰/۴۴۱**	۰/۴۶۳**	۱			
۴- تنوع‌طلبی جنسی	۱۲۳.۱۱	۱۵.۱۱۸	۰/۸۲۴**	۰/۸۳۰**	۰/۷۸۱**	۱		
۵- هیجان خواهی	۴۹.۵۳	۶.۱۸۶	۰/۵۱۴**	۰/۵۴۲**	۰/۵۰۹**	۰/۶۴۳**	۱	
۶- سرخوردگی زناشویی	۷۳.۳۸	۹.۴۸۴	**۰/۴۹۷	**۰/۵۳۷	**۰/۴۶۷	**۰/۶۱۶	**۰/۵۰۵	۱

* معنی داری در سطح ۰/۰۵ **معنی داری در سطح ۰/۰۱

بر اساس نتایج بدست آمده از جدول۲. تمامی ضرایب همبستگی محاسبه‌شده بین تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی با سرخوردگی زناشویی مثبت بوده و در سطح آلفای ۰/۰۱ معنی‌دار بود و مثبت بودن ضرایب به دست آمده نشان می دهد که بین تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی با سرخوردگی زناشویی ارتباط مستقیم وجود داشت ($p<۰/۰۱$).

به منظور پیش بینی سرخوردگی زناشویی از طریق تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی، از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شد. برای بررسی استقلال باقی مانده‌ها از آماره دوربین-واتسون استفاده شد. با توجه به اینکه مقدار آن (۱/۸۴۳) در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد می‌توان گفت پیش فرض استقلال باقی مانده‌ها رعایت شد. برای بررسی وجود هم خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین از شاخص‌های تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد که با توجه به نتایج بدست آمده انحرافی از مفروضه همخطی چندگانه مشاهده نشد.

جدول ۳: تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی سرخوردگی زناشویی از طریق تنوع‌طلبی جنسی و هیجان خواهی

مدل	B	SE	Beta	t	مقدار احتمال	R	مجذور R تعدیل‌شده	مقدار F	مقدار احتمال
ثابت	۲۱/۵۸۰	۳/۸۷۸		۵/۵۶۵	۰/۰۱	۰/۶۳۴	۰/۳۹۴	۵۰/۰۸۹	۰/۰۱
تنوع‌طلبی رفتار جنسی	۰/۲۷۷	۰/۰۸۷	۰/۱۸۴	۳/۱۹۴	۰/۰۱				
جهت‌گیری اخلاقی	۰/۳۹۰	۰/۰۹۰	۰/۲۵۴	۴/۳۱۱	۰/۰۱				
صمیمیت جویی	۰/۲۶۸	۰/۰۸۴	۰/۱۷۴	۳/۱۹۴	۰/۰۱				
هیجان خواهی	۰/۲۸۳	۰/۰۹۰	۰/۱۸۵	۳/۱۵۴	۰/۰۱				

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.11]

در جـدول۳. مقـدار F بدسـت آمـده بـرای بررسـی مـدل رگرسیونی برابـر بـا ۵۰/۰۸۹ بـود کـه در سـطح آلفـای کوچکتر از ۰/۰۱ معنـی‌دار بـود کـه نشـان داد تنوع‌طلبـی جنسـی و هیجـان خواهـی می‌تواننـد تغییـرات مربـوط بـه سـرخوردگی زناشـویی را بـه خوبـی تبییـن کننـد و نشـان دهنـده مناسـب بـودن مـدل رگرسیونی ارائـه شـده بـود. مقـدار مجـذور R تعدیـل شـده برابـر بـا ۰/۳۹۴ بـه دسـت آمـد کـه نشـان داد تنوع‌طلبـی جنسـی و هیجـان خواهـی، ۳۹/۴ درصـد از واریانـس سـرخوردگی زناشـویی را تبییـن مـی کننـد. مقـدار ضریـب رگرسـیونی اسـتاندارد شـده (Beta) بـرای تنوع‌طلبـی رفتـار جنسـی (β=۰/۱۸۴ ،p<۰/۰۱)، جهت‌گیـری اخلاقـی (β=۰/۲۵۴ ،p<۰/۰۱)، صمیمیت‌جویـی (β=۰/۱۷۴ ،p<۰/۰۱) و هیجان‌خواهـی (β=۰/۱۸۵ ،p<۰/۰۱) اسـت. لـذا نتیجـه گرفتـه شـد کـه تنوع‌طلبـی جنسـی و هیجـان خواهـی بـه شـکل مثبـت و معنـی‌داری سـرخوردگی زناشـویی را پیش‌بینـی می‌کنـد.

بحث

مطالعـه حاضـر بـا هـدف تبییـن نقـش تنوع‌طلبـی جنسـی و هیجـان خواهـی در سـرخوردگی زناشـویی مـردان متاهـل انجـام شـد. نتایـج نشـان داد بیـن تنوع‌طلبـی جنسـی بـا سـرخوردگی زناشـویی ارتبـاط مسـتقیم وجـود داشـت، همچنیـن تنوع‌طلبـی جنسـی بـه شـکل مثبـت و معنـی‌داری سـرخوردگی زناشـویی را پیش‌بینـی می‌کنـد. از یافتـه فـوق این‌گونـه می‌تـوان برداشـت نمـود کـه بـا افزایـش تنوع‌طلبـی جنسـی، سـرخوردگی زناشـویی افزایـش می‌یابـد. هرچنـد مطالعـه‌ای به‌صـورت مسـتقیم در زمینـه ارتبـاط متغیرهـای مذکـور انجام‌نشـده اسـت، امـا یافتـه فـوق بـا نتایـج مرتبـط در ایـن زمینـه همسـو اسـت. به‌طـور مثـال فتحـی و همـکاران، در پژوهشـی کیفـی بـا روش داده بنیـاد و نمونه‌گیـری هدفمنـد بـا چهـل مـرد بی‌وفـا در روابـط زناشـویی مصاحبـه عمیـق انجـام داده‌انـد، دریافتنـد کـه مشـکلات جنسـی و عاطفـی در روابـط زناشـویی و تنوع‌طلبـی جنسـی از عوامـل زمینه‌سـاز بی‌وفایـی زناشـویی مـردان محسـوب می‌شـود (۳۱). در پژوهشـی دیگـر نتایـج نشـان داد تنوع‌طلبـی جنسـی اثـر مسـتقیم و معنـی‌داری در کیفیـت زندگـی زناشـویی دارد (۱۳)، پژوهـش چویـان و همـکاران، نشـان داد کـه تنوع‌طلبـی جنسـی، ویژگـی شـخصیتی مـردان بی‌وفـا شـد کـه در گرایـش آن‌هـا بـه سـمت خیانـت زناشـویی تأثیرگـذار هسـت (۱۵). در مطالعـه‌ای کیفـی در همیـن راسـتا شـیردل دریافـت کـه عوامـل نارضایتـی جنسـی در روابـط زناشـویی، نارضایتی عاطفـی در روابط زناشـویی، حـس انتقام‌جویـی نسـبت بـه بی‌وفایـی همسـر و تنوع‌طلبـی جنسـی، در گرایـش زنـان و مـردان متاهـل بـه روابـط نامشـروع جنسـی مؤثـر هسـتند (۱۴). عوامـل ناکامـی عاطفـی و جنسـی ماننـد فقـدان توجـه و عاطفـه از سـوی همسـر، سـرد بـودن روابط عاطفـی زوجیـن، بی‌میلـی بـه برقـراری رابطـه جنسـی بـا همسـر و تنوع‌طلبـی جنسـی از عوامـل علـی انحرافـات جنسـی هسـتند و پیامدهـای انحـراف جنسـی در زوجیـن شـامل بی‌میلـی بـه برقـراری رابطـه جنسـی بـا همسـر، بی‌پاسـخ مانـدن انتظـارات جنسـی همسـر، سـرد شـدن روابـط عاطفـی و خیانـت بـود (۳۲). در تبییـن یافتـه فـوق می‌تـوان گفـت تنوع‌طلبـی جنسـی، نوعـی رفتـار جنسـی اسـت کـه بـدون در نظـر گرفتـن تعهـد و صمیمیت زناشـویی نسـبت بـه همسـر و صرفـاً در راسـتای تأمیـن رضایـت عاطفـی انجـام می‌شـود. بـه عبارتـی نوعـی رفتـار معطـوف بـه هـدف بـوده کـه بـه دنبـال رابطـه جنسـی اسـت و دارای دو مؤلفـه شـناختی و رفتـاری اسـت کـه مؤلفـه شـناختی بـا میـزان دغدغـه فـرد نسـبت بـه مـوارد جنسـی اشـاره داشـته و مؤلفـه رفتـاری بـه تـلاش فـرد بـرای داشـتن رابطـه جنسـی بـا فـرد جدیـد یـا بـه انجـام رابطـه جنسـی بـه شـیوه‌ای جدیـد اسـت (۲۶). از سـوی دیگـر، درواقـع رفتـار تنوع‌طلبـی جنسـی، بازتابـی از نگـرش یـک فـرد نسـبت بـه رابطـه جنسـی بـا تمـاس جنسـی بـا افـرادی اسـت کـه شـریک جنسـی با همسـر آن فـرد نیسـتند، تنوع‌طلبـی درواقـع برخاسـته از ارضـاء ناقـص نیازهـای جنسـی اسـت و شـخص تنوع‌طلـب هیـچ‌گاه به‌طـور کامـل ارضـاء نمی‌شـود. چنانچـه شـخص تنوع‌طلـب بتوانـد چندیـن بـار در رابطـه زناشـویی بـا یکـی از شـرکای جنسـی خـود ارضـاء کامـل جنسـی را تجربـه کنـد، میـل بـه تنوع‌طلبـی در او کمرنـگ و به‌مرورزمـان ریشـه‌کن خواهـد شـد (۳۳). بنابرایـن هرچـه سـطح تنوع‌طلبـی افـراد بیشـتر باشـد تمایلشـان بـه تجربـه ارتبـاط بـا افـراد مختلـف نیـز بیشـتر خواهـد بـود، درواقـع چنیـن افـرادی لـذت ارتباط‌هـای متنـوع برایشـان بـه حـدی اسـت کـه حتـی حاضـر هسـتند کـه تـداوم و امنیـت زندگـی زناشـویی خـود را در معـرض خطـر قـرار دهنـد.

دیگـر یافتـه پژوهـش نشـان داد بیـن هیجـان خواهـی بـا سـرخوردگی زناشـویی ارتبـاط مسـتقیم وجـود داشـت، همچنیـن هیجـان خواهـی بـه شـکل مثبـت و معنـی‌داری سـرخوردگی زناشـویی را پیش‌بینـی می‌کنـد، یعنـی افزایـش هیجـان خواهـی، سـرخوردگی زناشـویی را بـه دنبـال دارد. نتیجـه بـه دسـت آمـده بـا نتایـج مطالعـات پیشـین در ایـن زمینـه همسـو اسـت. به‌عنوان‌مثـال مطالعـه عمـادی و همـکاران، نشـان داد

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.11]

هیجان‌خواهی و مکانیسم‌های تنظیم شناختی سازش یافته و سازش نایافته هیجان، با دل‌زدگی زناشویی زنان رابطه مستقیم معنادار دارند (۲۳)، نتایج مطالعه‌ای دیگر نشان داد که هیجان خواهی با تعارض زناشویی ارتباط دارد و هیجان خواهی واریانس تعارض زناشویی در زوجین را تبیین می‌کند (۳۴). در همین راستا مطالعه شفیعی و اعتمادی، نشان داد هیجان خواهی (شدت هیجان و میل به تنوع‌طلبی)، بیشترین سهم را در پیش بینی بعد مسائل جنسی عاطفی و خشم از میل به خیانت زناشویی را داشتند (۳۵). در تبیین این یافته می‌توان گفت که هیجان خواهی از عواملی است که می‌تواند باعث بروز اختلال در فعالیت‌های جنسی مردان شود. افراد زیاد هیجان خواه دائماً در جستجوی محرک های تازه در زندگی خود هستند و حاضرند آن را به بهای سنگین در معرض خطر قرار دادن حیثیت و اعتبار اجتماعی و حتی سلامت جسمانی و حیات خود به دست آورند. این افراد ازلحاظ شخصیتی اشخاصی خودمحور، برون‌گرا، خودمختار، جسور و ناهمرنگ با جماعت هستند و جلوی هیجان‌های خود را نمی‌گیرند و از لحاظ نگرش‌های جنسی آسان‌گیر هستند و به محرک‌های تازه پاسخ‌های فیزیولوژیکی نیرومندتری نشان می‌دهند (۳۷-۳۶). هم‌سطح سازی هیجان خواهی باعث دوام زندگی و نابرابری سطح هیجان خواهی منبع تعارضاتی از قبیل تفاوت در استفاده از اوقات فراغت، هم‌نشینی با دوستان، تصمیم برای مسافرت، ابراز علاقه‌مندی‌های فرهنگی و نشان دادن بازخوردهایی در زمینه تربیت کودکان است که به نارضایتی و کاهش روابط زناشویی و درنتیجه سرخوردگی زناشویی منجر می‌شود (۲۴). درمجموع هیجان خواهی به‌عنوان یک خصیصه شخصیتی، آثار مشهود و نتایج غیرقابل‌انکاری بر روابط عاطفی میان مردان وزنان دارد و هیجان خواهی بالا، ماجراجویی، ریسک و تنوع‌طلبی بالایی را به همراه خواهد داشت (۳۸)، که باعث می‌شود مردان در روابط جنسی خود دچار مشکل شده و همین امر باعث سرخوردگی آن‌ها خواهد شد.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر استفاده ناگزیر از روش نمونه‌گیری در دسترس و تک جنسیتی بودن واحدهای پژوهش بود. همچنین تأثیر ویژگی‌های فرهنگی (مذهب)، اقتصادی (درآمد و نوع شغل)، سابقه طلاق مورد بررسی قرار نگرفته است و اثرات این متغیرها کنترل نشده است. از طرفی افراد متاهل ازلحاظ وجود اختلالات روانشناختی مورد غربالگری و مصاحبه بالینی قرار نگرفتند. این پژوهش بر روی متأهلین شهر تهران انجام‌گرفته، بنابراین در تعمیم این یافته به جامعه‌های دیگر بایستی احتیاط شود. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده شود و متغیرهای مداخله‌گر نظیر سطح فرهنگی و اقتصادی، سابقه طلاق و ... افراد متاهل مدنظر قرار بگیرد و غربالگری روان‌شناختی جهت بررسی وجود یا عدم وجود اختلالات روان‌شناختی انجام پذیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود از یافته‌های این پژوهش در مشاوره‌های قبل از ازدواج، مشاوره خانواده و مشاوره‌های فردی برای پیشگیری از سرخوردگی زناشویی استفاده شود.

نتیجه‌گیری

به مسئولین بهداشت و سلامت، متخصصین، روانشناسان و مشاوران پیشنهاد می شود برای کاهش سرخوردگی زناشویی و میزان طلاق رسمی و عاطفی و بالا بردن سلامت جسمی و روانی زوجین به نقش مؤلفه ها این پژوهش بیشتر توجه کنند و در جهت ارتقای کیفیت زندگی آن‌ها گام بردارند.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله از تمامی مردان متاهل که با تکمیل پرسشنامه‌های ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند، صمیمانه سپاسگزاری می‌نماییم.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌نمایند که تضاد منافعی در این پژوهش وجود ندارد.

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.11]

Reference

1. Ahmadzadehaghdam E, Karimisani P, Goudarzi M, Moradi O. The Effectiveness of Couple Therapy with Schema Therapy Approach on Disaffection and Marital Commitment in Couples. Journal of Nursing Education. 2020;8(5):1-13.
2. Pamuk M, Durmuş E. Investigation of burnout in marriage. Journal of Human Sciences. 2015;12(1):162-77. https://doi.org/10.14687/ijhs.v12i1.3002
3. Khatibi S, Gudarzi M, Yarahmadi Y. Effectiveness of Satisfactory Marriage Training Intervention in Marital Conflicts and Marital Disillusionment. Avicenna Journal of Neuro Psycho Physiology. 2021;8(1):13-8. https://doi.org/10.32592/ajnpp.2021.8.1.102
4. Nazari A, Falahzade H, Nazarboland N. Effectiveness of Acceptance and Commitment Therapy (ACT) on women's marital disaffection and marital quality. Journal of Applied Psychology. 2018;11(4):433-52.
5. Kohi S, Etemadi O, Fatehizadeh M. The relationship between personality characteristics, general health, contextual factors, and marital dissatisfaction of couples. Research in Cognitive and Behavioral Sciences. 2014;4(1):71-84.
6. Ahmadzadehaghdam E, Karimisani P, Goudarzi M, Moradi O. The Effectiveness of Couple by Transactional Analysis on Marital Disaffection and Commitment in Couples with Marital Conflicts. Journal of Excellence in counseling and psychotherapy. 2021;10(38):36-49.
7. Wood R, Hirst J, Wilson L, Burns-O'Connell G. The pleasure imperative? Reflecting on sexual pleasure's inclusion in sex education and sexual health. Sex Education. 2019;19(1):1-14. https://doi.org/10.1080/14681811.2018.1468318
8. Amato PR, Previti D. People's reasons for divorcing: Gender, social class, the life course, and adjustment. Journal of family issues. 2003;24(5):602-26. https://doi.org/10.1177/0192513X03254507
9. Selterman D, Garcia JR, Tsapelas I. Motivations for extradyadic infidelity revisited. The Journal of Sex Research. 2019;56(3):273-86. https://doi.org/10.1080/00224499.2017.1393494
10. John NA, Seme A, Roro MA, Tsui AO. Understanding the meaning of marital relationship quality among couples in peri-urban Ethiopia. Culture, health & sexuality. 2017;19(2):267-78. https://doi.org/10.1080/13691058.2016.1215526
11. Oliveira C, Nobre PJ. Cognitive structures in women with sexual dysfunction: the role of early maladaptive schemas. The Journal of Sexual Medicine. 2013;10(7):1755-63. https://doi.org/10.1111/j.1743-6109.2012.02737.x
12. Bell CA, Kamble SV, Fincham FD. Forgiveness, attributions, and marital quality in US and Indian marriages. Journal of couple & relationship therapy. 2018;17(4):276-93. https://doi.org/10.1080/15332691.2018.1433569
13. Deyreh E, Tabatabaei Shoorijeh M, Kaykhosrowani M, Payalli Royshree A. A Structural Equation Model for Predicting Sexual Diversity Based on Marital LifeQualitywith Mediation of Cognitive Schemes Activated in Men Referring to Consultation Centers. Psychological Methods and Models. 2020;10(38):41-58.
14. Shirdel M. The Tendency Factors of Married Men and Women to Sexual Unlawful Relationship. Social Welfare. 2006;6(22):133-48.
15. Choupani M, Sohrabifard MM, Mohammadi F, Esmaeli N, Samdifard A. The perception of unfaithful men (infidelity) of the causes and factors in preventing Extramarital relations: a qualitative study. Journal of counseling research. 2019;18(69):79-105. https://doi.org/10.29252/jcr.18.69.79
16. Efrati Y, Shukron O, Epstein R. Compulsive sexual behavior and sexual offending: Differences in cognitive schemas, sensation seeking, and impulsivity. Journal of behavioral addictions. 2019;8(3):432-41. https://doi.org/10.1556/2006.8.2019.36
17. Ziyarati Kord SZ. Evaluating the difference between cognitive ability and emotion seeking in high risk and low risk individuals. Journal of psychologicalscience. 2020;19(91):893-903.
18. Alipour F, Saeidpour S, Hasani J. The Comparison of Sensation Seeking in Sex Addicts, Stimulant Addicts, Opioid Addicts and Normal Individual. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2015;25(125):135-8.
19. Paat, Y. F. Torres, L. R. Morales, D. X. Srinivasan, S. M. & Sanchez, S. (2020). Sensation seeking and impulsivity as predictors of high -risk sexual behaviours among international travellers. Current Issues in Tourism. 2020; 23(21):2716-2732.

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.11]

https://doi.org/10.1080/13683500.2019.1666808
20. Rezaeian Bilondī H, Monirpour N, Hasanabadi HR. Sexual variety seeking based on early maladaptive schemas, parenting styles and moods. Thoughts and Behavior in Clinical Psychology. 2016;11(40):7-16.
21. Cipriano M, Giacalone A, Ruberti E. Sexual behaviors during COVID-19: the potential risk of transmission. Archives of Sexual Behavior. 2020;49(5):1431-2. https://doi.org/10.1007/s10508-020-01757-0
22. Otto D. Gender and sexual diversity: A question of humanity? Melbourne Journal of International Law. 2016;17(2):477-88.
23. Emadi S, Mirhashemi M, sharifi hp. A structural model for prediction of couple burnout based on sensation seeking, perfectionism and emotion regulation strategies with the mediation of resiliency in married women. The Journal Of Psychological Science. 2020;19(92):1011-22.
24. Mohammad Sharooni R, Shokri O, Hosseinzadeh Taghvaei M, Danesh E, Borjali A. The Modeling of Structural Relationship of Marital Conflict Concerning Attachment Styles, Narcissism Sensation Seeking, and Marital Burnout in Couples. Middle Eastern Journal of Disability Studies. 2020;10(0):23-32.
25. Momeni K, Karami J, Hoveyzizadehgan N. The Relationship between Sensation Seeking, Positive and Negative Affect, Alexithymia and Marital Infidelity. Journal of Health and Care. 2018;19(4):221-31.
26. Arefnazari M, Ahmadi M, Bakht S, Peyvandi P, RafatMah A, Shahnazari M, et al. The sexual variety seeking scale. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2011;30:412-5. (Persian). Doi: https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.081
27. Arnett J. Sensation seeking: A new conceptualization and a new scale. Personality and individual differences. 1994;16(2):289-96. https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)90165-1
28. 28. Rajabi S, Narimani M, Hosaini SS. Comparison of personality Characteristics and sensation seeking in drivers with accident and ordinary drivers. Journal of Applied Psychology. 2013;7(1):39-53.
29. Niehuis S, Bartell D. The Marital Disillusionment Scale: Development and Psychometric Properties. North American Journal of Psychology. 2006;8(1):69-85.
30. Sayed Alitabar SH, Mohammad Alipour Z, Habibi F, Sarvestani A, Javanbakht A. Reliability, validity and factor structure of the marital disillusionment scale. Pajoohande. 2016;20(6):342-9.
31. Fathi M, Fekazad H, Ghaffary G, Bolhari J. Recognizing the Fundamental Factors of Married Men Engaged in Marital Infidelity. Social Welfare. 2014;13(51):109-31.
32. Tabatabaei FS, Bagheri F. Explaining Couples 'Experiences of Paraphilia and Its Impact on Couples' Relationships: A Qualitative Study. Alborz University Medical Journal. 2020;9(4):442-52.
33. Barzaki MG, Abolmaali K, Momivand M. Predicting sexual diversity based on Islamic mental health.
34. Motahhary Z, Behzadpoor S, Sohrabi S. Explanation of Marital Conflicts Based on the Sensation Seeking and Resilience in Couples. Women and Family Studies. 2013;6(20):105-22.
35. Shafiee Z, Etemadi O. Predicting desire to betrayal based on romance jealous and sensation seeking in married women. Journal of Fundamentals of Mental Health. 2018;20(2):121-30.
36. Longo LM, Ertl MM, Pazienza R, Agiliga AU, Dillon FR, Martin JL. Associations among negative urgency, sensation seeking, alcohol use, self-esteem, and casual sexual behavior for college students. Substance use & misuse. 2020;55(5):796-805. https://doi.org/10.1080/10826084.2019.1703748
37. Thorpe S, Ware S, Tanner AE, Kugler KC, Guastaferro K, Milroy JJ, et al. Sexual sensation seeking, hookups, and alcohol consumption among first-year college students. Journal of American College Health. 2021;69(8):897-904. https://doi.org/10.1080/07448481.2020.1713136
38. Samadifard HR, Narimani M, Aghajani S, Basharpoor S. The relationship between sensation seeking and cognitive fusion with sexual health of married men. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry. 2021;8(5):152-62. https://doi.org/10.32598/shenakht.8.5.152

[Downloaded from ijm.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.22034/IJRN.9.4.11]